

Historikk for Statskog og Holmen Gård i Gjerstad

https://no.wikipedia.org/wiki/Holmen_g%C3%A5rd NB: Grunnboka for gården er ikke sjekket. Salg betyr ikke alltid at kjøper er blitt formell eier. Se Brønnøysundregistrene.

Huset som Nils Gislesen bygde opp. Bjorvasstaua (flytta hit fra Vegårshei) bygd inntil til høgre. Disse byggene, forpakterboligen fra 1918, drengestua (flytta hit fra Risør) og stabburet er fredet. Foto: Torgrim Landsverk

- 1805 – 1885 Nils Gislesen Trydal og hans slekt bygde opp Gården og kjøpte skog. Han bygde også stolpehuset (stabbur), fjøs, stall og låve. Ett par år var eiendommen solgt ut av slekta, men Nils kjøpte den tilbake. Hans svigersønn Osmund E Mo sto for drifta de siste 10 årene fram til 1885.
- 1885 – 1911 Konsul J.W. Prebensen. Kjøpte store skogarealer.
- 1911 – 1915 Axel Heiberg, kalt Heibergskogene fra 1911 – 1932.
- 1915 – 1932 Ingeborg Fearnley (A. Heibergs datter) og Nils Young Fearnley.

Statskog overtar etter Harbo / Gustavsson.

- 1932 – 1956 IS Gjerstadskogene med forstmester Henrik Harboe, grosserer Emil Steen og grosserer Nicolai Eger. Solgt i 1954 til forstmester og skogsjef og ved Nes Jernverk Andre Gustavsson, disponent ved Egeland Tresliperi Ingar Rø og skipsreder Harald Brøvig. De fikk ikke konsesjon, kommunestyret ønsket at Staten skulle kjøpe eiendommen.
- 1956 – 1976 Direktoratet for Statens Skoger. Gustavsson fortsatte fram til sin død i 1968 som dyktig skogforvalter for Staten med stor aktivitet i skogene. Bildet nedenfor fra AAB viser at Staten lot bygningene forfalle, særlig gikk det utover uthuset.

- 1976 – 1989 Norges Husflidslag kjøpte og eide bygninger og tomt på 7,5 mål. Prisen var Kr. 1.600,- . **Statskog beholdt skogene**. Den dyrka mark ble solgt til nabogården. Jens Trydal har nå drenert jorda og dyrker korn på store arealer.

- 1989 – 2004 Stiftelsen Holmen Gård. Norges Husflidslag sammen med Gjerstad Kommune.

- 2004 – 2015 Holmen Gård Eiendom AS (salg i 2012, 2013, 2014 og 2015 *).

Gjerstad kommune var i en periode fram til 2012 hovedaksjonær i Holmen Gård Eiendom AS. Øvrige aksjer fordelt på Stiftelsen Holmen Gård (eid med 2/3 av Norges Husflidslag og 1/3 av Gjerstad kommune), Aust Agder Næringssselskap og Stiftelsen AbelSenteret.

AbelSenteret eid av Gjerstad Kommune, Risør Kommune, UMOE gruppen, Statskog, Gjerstad Sparebank og Aust Agder Fylkeskommune.

Store investeringer ble gjort her. Uthusbygningen ble totalrenovert og ombygd. Ny bestyrerbolig ble bygd i 1983 og ny smie ble bygd. Nytt kjøkken og kafeteria ble bygd i 1993 og hotellbygg satt opp i 2002. I perioden 2001 – 2011 investerte Gjerstad kommune 12,2 millioner kroner her.

Det var planer om ett nasjonalt AbelSenter her som ikke ble realisert. AbelSenteret leier nå lokaler på Brokelandsheia. Matematikeren Nils Henrik Abel (1802-1829) vokste opp på Gjerstad Prestegård. Hans far Søren Georg og bestefar Hans Mathias var prester i Gjerstad i tilsammen 35 år (1785-1820).

- I 2012 ble Holmen Gård Eiendom AS solgt for 1,2 millioner til Sissel Hødnebø og Bente Carolyn Marcussen med Kay Irgens som frontet eiergruppen.

- I 2013 ble selskapet solgt til Jens Tormod Sikkeland med Knut Werner Lindeberg Alsèn som talsmann. Salget ble ikke formalisert, det ble videresalg til samme pris.

- I 2014 ble selskapet solgt til Halvor Landsverk.

- I 2015 var det Holmen Gård Eiendom AS * ved Halvor Landsverk som solgte bygninger med tomt til Omsorgspartner for 6 millioner.

* Han beholdt selskapet med nytt foretaksnavn, CRAFT AS. Formålet er forvaltning av eiendom, aksjer, import/eksport, undervisning og alt som naturlig faller under dette. Driverselskapet Holmen Gård Hotell og Restaurant AS ble da begjært oppbud.

- 2015 – dd Omsorgspartner Vestfold AS

- I 2018 kjøpte Gjerstad Historielag fra Omsorgspartner Vestfold AS, Hovedhuset inkludert Bjorvasstua og Stabburet, inkludert tomt rundt.

Litt om eiere og drivere av Holmen Gård

I 1873 var mer enn 100 personer i gang med skogsdrift her. Vinteren 1955/56 var 42 hoggere og 20 kjørekarer i aktivitet.

J.W. Prebensen ivret for å få i gang Gjerstadvassdragets Fellesfløting i 1886. Han hadde bygd dampsg på Krana i Risør i 1867 og trengte mye tømmer.

Axel Heiberg var en av stifteren av Det Norske Skogselskap og finansierte etableringen av Ringnes Bryggeri i 1876. Han finansierte også statuene av både Henrik Ibsen og Bjørnstjerne Bjørnson foran Nasjonalteatret. Han ivret for å få i gang Holmenkollrennet og etablerte Det Norske Pengelotteri. Han ble tildelt St. Olavs Orden i 1896 og Borgerdådsmedaljen i gull i 1923.

https://no.wikipedia.org/wiki/Axel_Heiberg

Ingeborg Fearnley flytta Bjorvasstaua bygd i 1721 hit fra Vegårshei i 1920 -21. Nils Young Fearnley eide også i en periode Kirkholmen Dampsg i Kragerø. Han var disponert på Skotfoss Bruk 1912 – 1925 og pendlet fra Holmen Gård.

Henrik Harboe bygde i 1933 tømmerrenna som i 32 år fraktet tømmer mellom Solem til Valle. Han satte opp Dampsg på Valle med drift heile døgnet om sommeren med 30 mann i arbeid i 1930 åra. Han var også formann i Gjerstadvassdragets Fellesfløtningsforening. Hvert år ble ca 35.000 m³ tømmer fløtet ned til Søndeled. Tømmerfløting var det nok i ca 400 år og opphørte i 1967.

Andre Gustavsson var pådriveren for å bygge ferdig Felleveien i 1965. Veien var påbegynt i 1952. Mange skogsbilveier bygde han også. Når han døde som 56 åring pga sykdom i 1968 var han sterkt engasjert i å bygge nytt stort sagbruk på Vålemoen. Seinere ble slikt sagbruk bygd i Åmli.

Magnhild og Gunnar Helgesen var de siste forpakterne på gården. I perioden 1959 – 1971 var de den tredje største melkeleverandøren til Risør Meieri.

I mer enn 30 år var Gården Norges Husflidslag sitt nasjonale kurssenter med opp mot 50 kurs i året. Mange hadde fine opplevelser og lærte gamle håndverks - og husflidteknikker her. Mange hadde også sine bryllup, andre selskaper og møter her. Julemesser og verktøymesser var lenge årlige begivenheter.

Norges Husflidslag og eiendomsselskapet har hatt flere dyktige drivere av stedet med bl. andre Wenche Valle og Halldis Landsverk. Halldis ved Vertskapet Holmen Gård AS var driver fra 2006 først sammen med andre og seinere selvstendig fram til 2011. Hun ble tildelt Olavsrosa fra Norsk kulturarv som tegn på god kvalitet.

Omsorgspartner tilbyr heldøgn omsorg, avlastning og dagtilbud til barn og ungdom, utviklingshemmede, autister, mennesker med psykiske lidelser eller demente med

varierende bistandsbehov. Stedet ble i 2016 bli tatt i bruk til asylmottak for inntil 50 personer. Avtalen med UDI gjaldt til 2019 med mulig forlengelse til 2022.

Asylmottaket ble drevet i de nyeste bygningene på gården, men behovet opphørte etter ett års tid. De eldste og vernede byggene vil fremdeles være tilgjengelige for arrangementer og aktiviteter som gjersdølinger tradisjonelt forbinder med Holmen gård. Kjell Trygve Grunnsvoll tiltrådte 1.januar 2016 som lokal leder på Holmen Gård for Omsorgspartner. <http://www.omsorgspartner.no/vare-firmaer/omsorgspartner-vestfold/>

Gården har siden 1976 hatt egen venneforening som har gjort en stor innsats. Les mer om Holmen Gård og Gjerstadskogene i boka fra 2012 av Svein Brekka.

Litt om Statskog i dag

Statskog SF er landets største grunneier. Statens grunn utgjør 59.000 km², det vil si 20 % av fastlands-Norge. Eiendommene i Gjerstad, Nissedal og Drangedal utgjør nå drøye 180.621 mål og 13 % av arealet her. Herav Gjerstad og Nissedal med 135.707, dvs 11 % av arealet. Tar vi med Brødsjøskogen i Drangedal på 166.971 mål pluss Statskogen i Henneseid øst i Drangedal får vi totalt 180.621 mål. Det er ikke lenger lokalt ansatte. Nærmeste region kontor er lokalisert på Kongsberg. Les mer på <http://www.statskog.no/Statskog/Sider/HvaerStatskog.aspx> og

<https://havrefjell.dnt.no/gjerstadskogane/>

Jostein Vestøl, høsten 2018